

Handläggare
Karin Bergström
Telefon: 08-50824252

Till
Skärholmens stadsdelsnämnd
2023-12-14

HVB-hem beredskap

- Svar på skrivelse 2023/846

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning

Stadsdelsnämnden önskar en beskrivning av hur mottagande familjer rustas för att hantera säkerheten för de placerade ungdomarna, samt den mottagande familjen.

Förvaltningens uppgift i samband med placering är att välja den vårdgivare som bäst lämpar sig för den enskilde. Förvaltningen ansvarar alltid för att följa vården och försäkra att barnet får bästa möjliga omsorg. Genom det uppföljande arbetet har förvaltningen insyn i hur fungerande den valda vårdformen är.

Vårdgivaren ansvarar för att ha tillräcklig kompetens för den vård de bedriver, såsom kompetens kring kriminalitet och arbete mot rymning men även handledning av personal. Detta gäller såväl hem för vård och boende (HVB), som konsulentstödda familjehem.

Vid de fall en privatperson arbetar på direkt uppdrag av förvaltningen ombesörjer förvaltningen den handledning som krävs.

Bakgrund

Stadsdelsnämnden beslutade 2023-08-31 ge förvaltningen i uppdrag att besvara frågor om arbete med unga placerade i HVB, hem för vård och boende. Uppdraget grundar sig i en skrivelse från Sverigedemokraterna.

Ärendet

Stadsdelsnämnden önskar en beskrivning om hur mottagande familjer rustas för att hantera säkerheten för ungdomarna, samt för den mottagande familjen i sig. I skrivelsen framkommer även frågor

gällande val av HVB, hem för vård och boende, rymning från HVB, beredskapen inom HVB gällande arbete med barn i kriminalitet samt beskrivning av samtliga placeringsformer, såväl akut som permanent karaktär.

I skrivelsen ställs frågor gällande placering i HVB men svaret omfattar även övriga för ärendet relevanta placeringsformer för barn och unga.

Ärendets beredning

Ärendet är berett inom avdelningen för socialtjänst.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningens uppgift i samband med placering är att välja den vårdgivare som bäst lämpar sig för den enskilde. Förvaltningen ansvarar för att följa vården och försäkra att barnet får bästa möjliga omsorg. Genom det uppföljande arbetet har förvaltningen insyn i hur fungerande den valda vårdformen är.

En placering föregås av en bedömning av barnets behov. I bedömningen sammanvägs kunskaper om det enskilda barnet med risk- och skyddsfaktorer, erfarenhet och lag. Bedömningen är grunden i val av vårdform. De vanligaste vårdformerna för placering är

- *Hem för vård och boende (HVB)* gruppboende med dygnet-runt behandling. I denna grupp av vårdform ingår de särskilda ungdomshem som tillhandahålls av Statens institutions styrelse, SiS. HVB anlitas via externa vårdgivare.
- *Familjehem*, privatpersoner som efter godkännande av nämnden långvarigt tar emot barn i sitt hem. Familjehem kan rekryteras direkt av förvaltningen eller anlitas via externa vårdgivare, så kallade konsulentstödda familjehem.
- *Jourhem*, privatpersoner som efter godkännande kortvarigt tar emot barn i sitt hem när vård inte kan vänta, i väntan på vidare planering. Jourhem kan rekryteras direkt av förvaltningen eller anlitas via externa vårdgivare.
- *Stödboende*, boendeform för barn i övre tonår och unga vuxna för behandling i eget boende. Stödboende anlitas via externa vårdgivare.

Efter val av vårdform påbörjas arbetet att hitta den vårdgivare som på bästa sätt kan matcha vad barnet behöver. En extern vårdgivare ansvarar för att ha tillräcklig kompetens för den vård de bedriver. Om en vårdgivare tillhandahåller behandling inriktad mot kriminalitet ombesörjer vårdgivaren att denne har vad den bedömer

som tillräcklig kompetens kring kriminalitet och även sådant som arbete mot rymning. Vårdgivaren är även den som ansvarar för sin personal, exempelvis genom handledning eller liknande. Detta gäller såväl hem för vård och boende, HVB, som konsulentstödda familjehem.

Förvaltningen är noga i sitt val av HVB för att försäkra att den vård hemmet bedriver svarar upp mot barnets behov av omsorg. Eftersom det finns HVB med olika behandlingsprofil placeras inte ett mindre barn vars vårdnadshavare har brister i föräldraskapet tillsammans med ungdomar med beteendeproblematik. Vid de fall ett mindre barn placeras vid HVB är det företrädesvis tillsammans med sin vårdnadshavare vid exempelvis ett hem för intensiv familjebehandling och utredning.

För att driva ett HVB krävs tillstånd från Inspektionen för vård och omsorg, IVO, som även kan göra tillsyn vid behov. En socialtjänst ska alltid kontrollera att ett HVB har tillstånd att bedriva verksamhet. I förvaltningen finns en särskild funktion för detta, avtalscontroller.

Ett mindre barn som behöver långvarig omsorg utanför föräldrahemmet placeras vanligtvis i familjehem, vilket inte är samma vårdform som HVB. Ett familjehem kan antingen vara ett hem i barnets nätverk, ett så kallat nätverkshem, hos till exempel släktingar eller vänner, eller ett hem där familjehemsföräldrarna inte har någon tidigare relation till barnet eller dess familj. Precis som vid placering i HVB matchas barnet med vårdgivaren. Vid familjehemsplacering är det avgörande att familjen som tar emot har förmåga att möta det enskilda barnets behov.

Såväl konsulentsstödda familjehem/jourhem som de familjer som arbetar på uppdrag direkt från förvaltningen utreds av förvaltningen innan placering påbörjas. Efter utredning om lämplighet lämnas godkännandet till sociala delegationen för beslut.

Förvaltningens familjevårdsinspektörer stödjer och handleder de direktrekryterade familjehemmen genom samtal och hembesök. Förvaltningen arbetar även med en familjebehandlare riktad mot de mottagande familjerna som vid behov arbetar med familjehemmet för att stabilisera situationen. Behandlaren finns tillgänglig så väl inför att barnet flyttar in som vid indikationer på att placeringen inte fungerar.

Alla barn som placeras i familjehem har en särskild utsedd socialsekreterare som följer barnets situation. Uppföljningarna sker enligt lag genom hembesök där både den mottagande familjen och

barnet deltar genom enskilda samtal. Vid de fall förvaltningen köper familjehemsvård av en extern vårdgivare ansvarar denne för att ge familjehemmet behövligt stöd och handledning.

Barn som har ett kriminellt beteende kan vara i behov av mer familjeliknande behandlingsformer och vid det fallet görs noga bedömning av lämpligheten. Dessa placeringar kan ske som del i en multimodal insats, det vill säga en kombination av flera typer av behandling där boendet ges samtidigt som intensiv behandling riktad mot både barnet och vårdnadshavare.

Det förekommer att placering av barn behöver ske skyndsamt. Att det är brådskande sänker inte förvaltningens krav på att kvalitén är god i det boende som tar emot barnet. Även i dessa situationer matchas barnet/den unge mot de som har möjlighet att ta emot barnet utifrån barnets förutsättningar. Vid behov av akutplats vid HVB har föreståndaren ansvar för den vård som bedrivs. Vid akutplacering i jourhem har den vårdgivare som tillhandahåller jourhemmet ansvar för handledning av den mottagande familjen. Om jourhemmet är rekryterat av förvaltningen, exempelvis om en bekant till barnet tar emot denne under en kortare period, ansvarar förvaltningen för stöd genom barnets socialsekreterare.

Förvaltningen ansvarar alltid för att följa vården och försäkra att barnet får bästa möjliga omsorg. När vården är inledd genomför förvaltningen uppföljande besök och samtal med de berörda. Genom det uppföljande arbetet har förvaltningen insyn i hur fungerande den valda vårdformen är.

Om ett barn rymmer från sin placering görs en efterlysning av barnet. Om barnet är omhändertaget enligt LVU upprättas även en begäran om polishandräckning. Om barnet inte är omhändertaget enligt LVU gör förvaltningen en bedömning av om barnet uppfyller kriterierna för ett omedelbart omhändertagande enligt 6 § LVU, och fattar beslut därefter. Förvaltningen bedömer även om det finns skäl att byta vårdform/vårdgivare.

Jämställdhetsanalys

Arbetet med placerade barn berör i högre grad pojkar än flickor. Av Socialstyrelsens statistik framkommer att pojkar utgjorde 52% av de barn under 18 år som placerades i Sverige under 2022. Antalet placerade pojkar var fler i alla ålderskategorier från nyfödd till och med 18 år. I ålderskategorin 18-20 utgjorde unga män 56% av de placerade unga vuxna.

Lisa Kinnari
Stadsdelsdirektör
Skärholmens
stadsdelsförvaltning

Marianne Wikander
Avdelningschef
Skärholmens
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Skrivelse; HVB-hem beredskap

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lisa Kinnari, Stadsdelsdirektör	2023-11-14
Marianne Wikander, Avdelningschef	2023-11-13